

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Соціологія конфлікту

Шифр та назва спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування -

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Цифрове врядування

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

8

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Шанідзе Надія Олександрівна

nashanidze@ukr.net

Кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології і публічного управління.

Авторка понад 60 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідна лекторка з курсів «Соціологія управління»,

«Теоретична соціологія XXI століття», «Крос-культурні

комунікації» «Соціологія мови», «Соціологія особистості та

девіантної поведінки», "Методологія та методи роботи з

персоналом", "Філософія економічної діяльності"

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Соціологія конфлікту» є вибірковою складовою освітньої програми підготовки здобувачів у сфері адміністративного менеджменту та спрямована на формування системного розуміння природи соціальних конфліктів, їхніх причин, типів і механізмів розвитку. Курс охоплює класичні та сучасні соціологічні підходи до аналізу конфліктів, розглядає їх роль у функціонуванні організацій, суспільства та управлінських процесів.

Мета та цілі дисципліни

Формування у здобувачів системного уявлення про природу, причини та закономірності розвитку соціальних конфліктів, а також розвиток здатності до їх аналізу, попередження та ефективного управління в умовах організаційної та публічно-управлінської діяльності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6 Здатність працювати в команді.

ЗК 7 Здатність планувати та управляти часом.

СК 1 Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

Результати навчання

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

РН21. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних стилів державною та іноземною мовами.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Загальна соціологія, Корпоративна культура та етика публічної служби

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час викладання курсу застосовуються мультимедійні засоби, застосовується проектна робота у вигляді індивідуальних та групових проектів, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в державному управлінні

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Розвиток соціології конфлікту як галузевої соціологічної теорії.

Об'єкт, предмет дослідження соціології конфлікту. Функції соціології конфлікту. Теоретичний фундамент соціології конфлікту та її зв'язок з іншими науками. Розвиток теорії конфлікту за давніх часів: Конфуцій, Платон, Аристотель та ін. Розвиток теорії конфлікту у роботах науковців Нового часу. Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи в дослідженні конфліктів.

Тема 2. Сутність конфлікту та його структура.

Конфлікт як складне соціальне явище. Суб'єкти і об'єкти конфлікту. Функції конфлікту. Межі та масштаб конфлікту. Предмет конфлікту. Класифікація конфліктів.

Тема 3. Детермінація соціальних конфліктів.

Джерела соціальних конфліктів. Рушійні сили конфлікту. Причини конфліктів. Мотивація конфліктантів.

Тема 4. Динаміка конфлікту.

Передконфліктна стадія конфлікту. Конфліктна стадія розвитку конфлікту. Післяконфліктна стадія конфлікту. Основні стратегії конфліктної поведінки. Тактики поведінки в конфлікті.

Тема 5. Суб'єктивний фактор соціального конфлікту.

Аналіз суб'єктів — учасників конфліктів. Характеристика суб'єктів — учасників конфлікту. Суб'єктивно-психологічні риси і «типи» конфліктантів. Соціальні «ролі» учасників конфлікту. Моделі поведінки людини в конфлікті.

Тема 6. Основні види соціальних конфліктів.

Економічний конфлікт. Політичний конфлікт. Правовий конфлікт. Конфлікти духовно-культурної сфери. Релігійні конфлікти. Міжнаціональні конфлікти. Трудовий конфлікт. Соціально-професійний конфлікт. Адміністративний конфлікт. Сімейно-побутові конфлікти. Глобальні конфлікти цивілізації.

Тема 7. Управління конфліктом.

Процес діагностики конфлікту. Управління конфліктною ситуацією. Модель управлінського впливу. Попередження конфліктів. Розв'язання конфліктів: шляхи і технології. Картографічний аналіз конфлікту. Методи розв'язання конфліктів.

Тема 8. Управління конфліктами в часи війни.

Способи розв'язання міжособистісних конфліктів. Класифікація стратегій управління конфліктами в умовах війни. Типологія конфліктів: різновиди та характеристики. Категорії соціальних конфліктів та їх особливості в контексті війни. Гендерна класифікація ролей у вирішенні конфліктів під час війни.

Теми практичних занять

Тема 1. Розвиток соціології конфлікту як галузевої соціологічної теорії.

Об'єкт, предмет дослідження соціології конфлікту. Функції соціології конфлікту. Теоретичний фундамент соціології конфлікту та її зв'язок з іншими науками. Розвиток теорії конфлікту за давніх часів: Конфуцій, Платон, Аристотель та ін. Розвиток теорії конфлікту у роботах науковців Нового часу. Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи в дослідженні конфліктів.

Тема 2. Сутність конфлікту та його структура.

Конфлікт як складне соціальне явище. Суб'єкти і об'єкти конфлікту. Функції конфлікту. Межі та масштаб конфлікту. Предмет конфлікту. Класифікація конфліктів.

Тема 3. Детермінація соціальних конфліктів.

Джерела соціальних конфліктів. Рушійні сили конфлікту. Причини конфліктів. Мотивація конфліктантів.

Тема 4. Динаміка конфлікту.

Передконфліктна стадія конфлікту. Конфліктна стадія розвитку конфлікту. Післяконфліктна стадія конфлікту. Основні стратегії конфліктної поведінки. Тактики поведінки в конфлікті.

Тема 5. Суб'єктивний фактор соціального конфлікту.

Аналіз суб'єктів — учасників конфліктів. Характеристика суб'єктів — учасників конфлікту. Суб'єктивно-психологічні риси і «типи» конфлікт антів. Соціальні «ролі» учасників конфлікту. Моделі поведінки людини в конфлікті.

Тема 6. Основні види соціальних конфліктів.

Економічний конфлікт. Політичний конфлікт. Правовий конфлікт. Конфлікти духовно-культурної сфери. Релігійні конфлікти. Міжнаціональні конфлікти. Трудовий конфлікт. Соціально-професійний конфлікт. Адміністративний конфлікт. Сімейно-побутові конфлікти. Глобальні конфлікти цивілізації.

Тема 7. Управління конфліктом.

Процес діагностики конфлікту. Управління конфліктною ситуацією. Модель управлінського впливу. Попередження конфліктів. Розв'язання конфліктів: шляхи і технології. Картографічний аналіз конфлікту. Методи розв'язання конфліктів.

Тема 8. Управління конфліктами в часи війни.

Способи розв'язання міжособистісних конфліктів. Класифікація стратегій управління конфліктами в умовах війни. Типологія конфліктів: різновиди та характеристики. Категорії соціальних конфліктів та їх особливості в контексті війни. Гендерна класифікація ролей у вирішенні конфліктів під час війни.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні заняття відсутні.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає написання рефератів, підготовку індивідуальних та групових проектів та есе, виконання контрольних завдань. Перевірка здійснюється під час захисту студентом власного проекту у формі доповіді та презентації. Також студентам надаються актуальні наукові праці та практичні матеріали для самостійного ознайомлення з подальшим обговоренням під час практичних занять

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Лукашевич М. П., Туленков М. В., Яковенко Ю. І. Соціологія: основи загальної, спеціальних та галузевих теорій : підручник. — Київ : Каравела, 2024. — 544 с.
2. Піча В. М. Соціологія : підручник. — 5-те вид. — Київ : Каравела, 2023. — 296 с.
3. Титаренко О. О. Соціологія : навчальний посібник. — Київ : Дакор, 2020. — 210 с.
4. Кифяк В. І., Водянка Л. Д., Прокопець Л. В. Соціологія праці : навч.-метод. посібник. — Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2021. — 245 с.
5. Степаненко В. П., Батаєва К. В. Історія української соціології: XIX–XXI ст. : навчальний посібник. — Київ : Інститут соціології НАН України, 2023. — 566 с.
6. Шанідзе Н. О. Соціологія конфлікту [Електронний ресурс] : навчальний матеріал. — Харків : НТУ «ХПІ», 2021. — Режим доступу: <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/c50e0bd4-cb0b-4dbe-b61d-373474705ad0> — Назва з екрана.
7. Орлянський В. С. Конфліктологія : навчальний посібник. — Київ : Центр учбової літератури, 2020. — 160 с.
8. Герасіна Л. М., Панов М. І. Конфліктологія : навчальний посібник. — Харків : Право, 2021. — 256 с.

Додаткова література

9. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с.
<https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Sotsiolohiia-Teorii-serednoho-rivnia-za-red-YU.F.-Pachkovskoho-Navch.-posibnyk-2020.pdf>
10. Управління конфліктами : текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. — Київ : Кондор, 2018. — 170 с.
11. Лефтеров В. О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / В. О. Лефтеров, І. І. Ігнат'єва — Одеса: Фенікс, 2019. — 34 с.
12. Управління конфліктами : текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. — Київ : Кондор, 2018. — 170 с.
13. Управління конфліктами при взаємодії органів влади та громадськості / М.І. Сьомич та ін. Публічне адміністрування та національна безпека. 2020. № 8(16). URL: <https://www.inter.nauka.com/uploads/public/16123812147877.pdf>
14. Голобородько Г.П. Формування навичок діяльності з попередження та вирішення конфліктів у процесі професійної освіти майбутніх менеджерів / Г.П. Голобородько, О.Г. Щербак [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.confcontact.com/Okt/32_Golob.htm.
15. Криси О.Й. Управління конфліктами як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств. URL: http://vlp.com.ua/files/52_0.pdf.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів
100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (40%) та поточного оцінювання (60%). Залік: усне завдання (2 запитання з теорії) або онлайнтест. Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

28.06.2024

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО